

18 juli—24 juli

Lika vacker som vig
är Anne-Mari Lagerborg,
syster till premiärdansösen
Teodora Lagerborg, som ny-
ligen utnämnts till »second-
dansös» vid Kungl. Operan

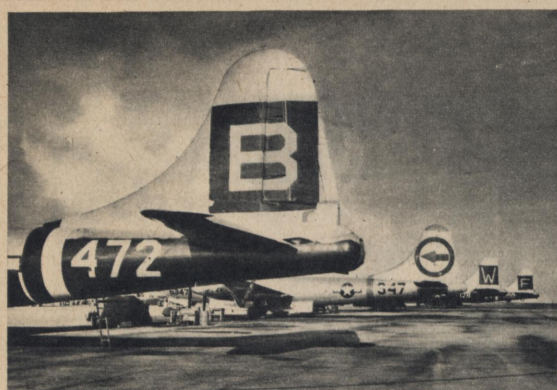
Nr 29 1946

NYHETSTIDNINGEN I BILD

juli

PRIS 40 ÖRE
I Danmark 75 öre
och Norge 60 öre

Atombomben mot korallön

De fyra flygande fästningar av typen B 29, som genomförde fällningen av atombomben. Var och en hade sin speciella uppgift, som anges av bokstaven eller tecknet på stjärten. Planet betecknat B. är »Daves dream», som förde själva bomben, planet med pilen förde instrument för observationer, det med W. pejlade väderleken och planet betecknat F. slutligen, sörjde för fotografering av hela aktionen

James Gardner tillhör besättningen på ett av observationsplanen. Hunden är Gardners tax »Fritzzy», det enda djur, förutom experimentdjuren, som överlevde atombombfällningen. Fritzzy är utrustad med egen fallskärm och har flera hundra flygtimmar.

Här är ett av de hundratals observationstorn, som uppfördes på Bikiniatollen. Automatiska kameror, som placerats på tornen och inställts på fartygen, fotograferade hela förloppet av atomexplosionen.

En febril hets, order och kontraorder, ständigt växlande väderleksrapporter, som bidrog att skruva upp den järnhårt undertryckta nervositeten, sådan var stämningen vid Bikini dagarna och timmarna före »den stora smällen». 40,000 män, de flesta rödögda och utschasaade av brist på sömn, avslutade förberedelserna för det experiment, som många trodde skulle medföra världens undergång. Alltefter som klockan K, på dagen D, närmade sig steg spänningen. Den nådde sin kulmen då solen — alla väderlekspessimister till trots — steg upp vid den östra horisonten och belyste Bikinis vajande palmer, bakom vilka den dödsdömda flottan med sin levande last av getter och andra experimentdjur låg förankrad. Några timmar tidigare hade högste chefen, amiral Blandy, utfärdat ordern att operationen skulle genomföras enligt planen, och samtliga fartyg hade intagit de på förhand utprickade positionerna. Antagligen för första gången i sitt liv började amiral Blandy visa tecken på nervositet. Han stod på bryggan på chefsfartyget, kryssaren Mount McKinley, medan hans fingrar nervöst trummade på gångbordet; ideligen såg han på klockan. Alla ombord på hela flottan från

chefen till yngste matrosen hade blickarna riktade mot öster. Där låg den lilla ön Kwajalein, varifrån maskinen med atombomben skulle starta...

»Daves Dream» lyfte kl. 5,54 f. m.

På Kwajalein rädde en febril brådska timmarna innan starten. Allt koncentrerade sig kring »Daves Dream», en flygande fästning av typen B 29 som skinande blank och nyputsad stod startberedd på flygfältet. Bredvid maskinen förvarades »Bomben» i ett tält. Med hjälp av en lyftkran lyftes den över till Daves Dreams bomblucka. Endast några få utvalda fick se den, men alla utomstående fick veta att den var stor nog för att rymma ett porträtt av filmstjärnan Rita Hayworth. Ryssarna och andra atombombintresserade makter hade dock föga glädje av upplysningen, ty vederbörande hade »glömt» att tala om i vilken storlek porträttet utförts.

Bombluckorna stängdes. När piloten, major Woodrow P. Swancutt släppte på gas började ett lätt regn att falla. Daves Dreams lyfte elegant i den östliga vinden och satte kurs mot Bikini, 1440 km. norrut. Klockan var då precis 5,54 f. m.

Luften vimlade av tunga fyrmotoriga maskiner, radiostyrda s. k. drönare, som startat från ön Eni-

Besättningen på »Daves Dream». Fr. v. förstelöjtnant Robert Glenn, flygingenjör sergeant Jack Cothran, radiotelegrafist, Herbert Lyons, spanare, Roland Moolin, spanare. Stående i bakre raden: kapten William Harrison, andre pilot, en icke namngiven medlem av besättningen, major Woodrow Swancutt, förste pilot, kapten Harold Wood, bombfällare, och kapten Paul Chenchar, radarspecialist.

— Bikinismällen i bilder

wetok och flygplanskryssarna Sidor och Shangri-la. De dirigerades per radio från pilotstyrda moderplan och hade till uppgift att först av alla tränga in i explosionscentrum.

Bikini dök upp vid horisonten och snart kunde besättningen på Daves Dream urskilja de sjuttio-tre dödsdömda fartygen, som låg för ankar i lagunen. Fänrik David L. Andersson och fänrik Leon D. Smith, Daves Dreams båda bombofficerare hade osäkrat atombomben tjugo minuter efter starten. På femtusen meters höjd gjorde maskinen en sväng över lagunen och bombfällaren, major Harold H. Wood — med öknamnet »Lemon Bar», på grund av sin svaghet för officersmässarnas läskedrycksautomater — började justera bombsiktet och försöka »få in» slagskeppet Nevada i hårkorsets centrum. Nevada hade för ändamålet målats brandgul med vita ränder. Hon var dessutom dekorerad med alla sina utmärkelsetecken bl. a. »Purpurhjärtat» med två stjärnor för sina insatser vid Pearl Harbour och Okinawa.

»Trettio minuter kvar!» Världen runt lutade radiolyssnarna — de tilltänkta offren för ett framtida atomkrig — sina huvuden närmare apparaterna för att uppfatta vad som utspelades under den sista dramatiska halvtimmen.

»Lemon Bar» Wood satt hopkrupen över bombsiktet. En, två, tre, fyra, fem, sekunder. Nu hade

han Nevada precis i hårkorsets skärning och han sträckte ut handen mot bombfällningsspaken... I samma ögonblick som Daves Dream gjorde en tvär gir och Swancutt släppte på full gas, förkunnade högtalarna världen runt: »Bomben har fallit. Den rusar mot målet...»

»Långt ifrån en fullträff...»

En liten mörk tingest lösgjorde sig från undersidan av Daves Dream och rusade mot jorden med en hastighet av tio meter i sekunden, som ökades och ökades ända tills...

En blix flammade upp, bredvid vilken solen tedde sig som en talgdank. Som beräknat exploderade bomben i luften, ungefär hundra meter ovanför fartygen, men inte över målfartyget Nevada utan över kryssaren Independence, som låg flera hundra meter därifrån. Det var långt ifrån någon fullträff.

Trots de mörka glasögon som bars av samtliga deltagare i experimentet och som är nästan ogenomträngliga för ljus, verkade explosionen nästan bländande. Den efterföljdes av en våg av hetta liksom när man plötsligt öppnar dörren till en masugn, och lufttrycket var så starkt att flera av männen på fartygen, sexton km. därifrån ramlade (Forts. å nästa sida.)

Atombomben på väg mot sitt mål. Den flygande fästningen »Daves Dream» med sin farliga last ombord har i morgongryningen den första juli startat från flygfältet på Kwajalein och sätter här kurs mot den dödsdömda flottan i Bikinilagunen.

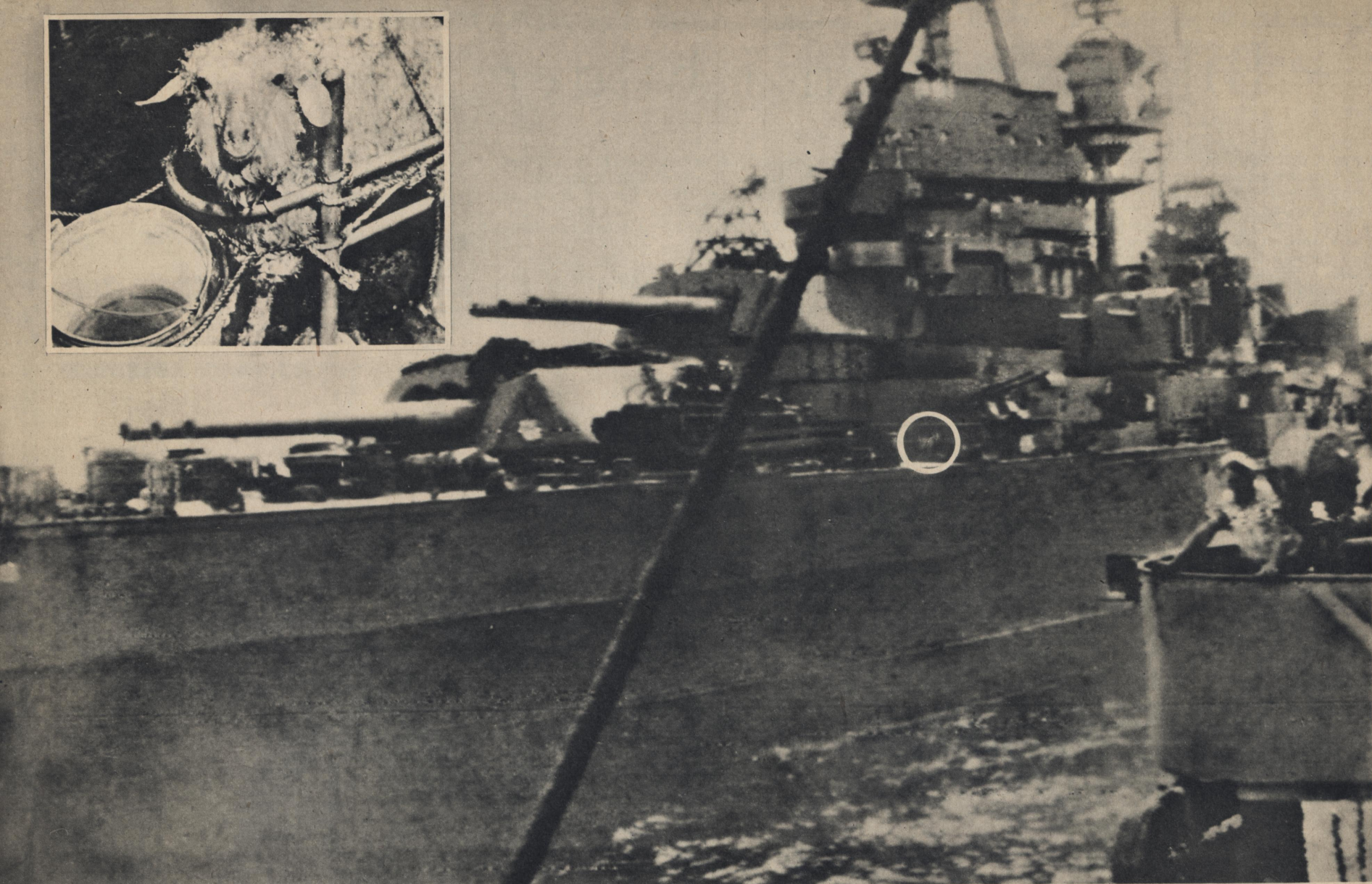
Två herrar, som hade alla skäl att vara nervösa innan bomben exploderat och kanske också var det, fast de inte visade det. Amiral W. Blandy (t. v.) var högste chef för operation »Korsvägen» och ansvarig för att allt gick i lås. T. v. amerikanske marinministern James Forrestal.

Vetenskapsmän från hela världen var amerikanska regeringens gäster under experimentet. Doktor Stefan Pirukowski från Polen (t. v.) och hans ryska kollega doktor Michael Mescheryakov följer med spänning experimentet från M:t McKinleys brygga.

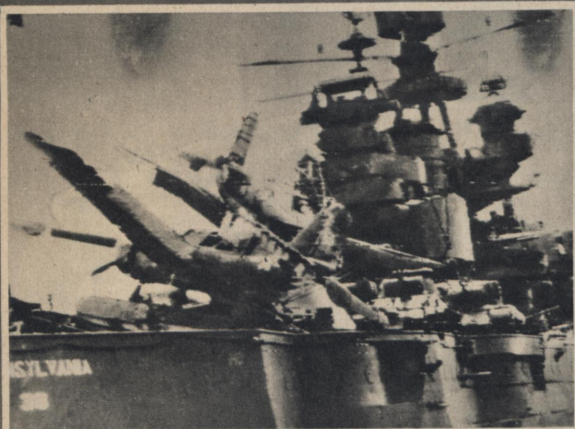

Från bryggan på flaggskeppet Mount McKinley iakttar officerare och vetenskapsmän från hela världen det sällsamma moln i purpur och skärt, som utvecklar sig över Bikini, sedan bomben exploderat.

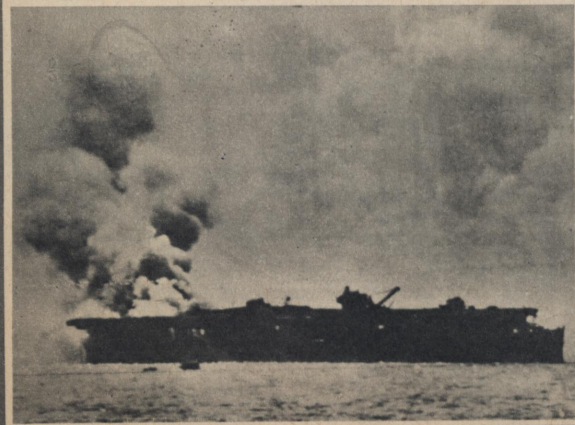

PÅ DEN ENDAST LÄTT SKADADE KRYSSAREN PENNSYLVANIA UPPTÄCKTE DE MÅN SOM FÖRST BORDADE FARTYGET EN GET (I CIRCLEN), SOM ÖVERLEVT EXPLOSIONEN. INFÄLLD BILDEN AV ETT FÅR, SOM OCKSA KLARAT SIG! MÅNGA AV DJUREN ÖVERLEVFDE!

En närbild från flygplanskryssaren Pennsylvania, som visar atombombens härjningar. Däcket har slitits upp och flygmaskinerna är kasta- de huller om buller. Men geten klarade sig underligt nog.

Den lätta kryssaren »Independence» brin- nande i Bikinilagun- nen. Fartyget fick ta emot den värsta stö- ten, som var avsedd för slagskeppet Ne- vada, ty bombfälla- ren missade målet med flera hundra me- ter.

ikull. Överste John Sutherland ombord på Daves Dream stod just lutad över ett instrument då planet nåddes av luftvågorna och instrumentet kastades upp av stöten varvid översten fick ett skärsår under ena ögat.

Från den plats där explosionen ägt rum tycktes en ofantlig eldkula stiga upp. Den steg och steg för att slutligen explodera i ett hav av flammor. På några ögonblick bildades ett kolossalt moln över Bikini, som utsände myria- der strålar, som skiftade från mörkt purpur till ljus rosa. Det var ett hemskt, vackert och överkligt skådespel. Men för de kritiska vetenskapsmännen på Mount McKinleys kommandobrygga innebar det en missräkning, då molnet i själva verket var betydligt mindre än beräknat. Den ryske observatören, pro- fessor Simon Alexandrow, pekade på molnet, ryckte på axlarna och sade med illa dold skadeglädje. »Inte mycket!»

Bomben var av Nagasaki-typ

Bomben var av samma typ som den som användes över Nagasaki och anses vara den effektivaste som för närvarande går att framställa. Men vetenskaps- männen kan inte garantera att två bomber skall ha samma verkningar även om de är exakt likadant konstruerade. New York Times vetenskapliga expert, William Laurence, som bevitnat bomberna i Los Alamos och över Nagasaki, förklarade bestämt att Bikiniförsöket gjorde ett långt mattare intryck.

Ingen jordskävning, ingen flodvåg följde på explosionen och ingen av de olycksprofetior besannades, som före experimentet hade förutspått jordens undergång genom en oavbruten kedjereaktion.

När molnet drivit bort låg Bikiniatollen där till synes oskadd med palmerna fortfarande vajande för vinden. Gamla Nevada flöt fortfarande. Flygplans- kryssaren Independence var illa åtgången, men så hade den ju också fått ta emot den värsta stöten. Den hade fått svåra skador av exploderande ammu- nition. Den lätta japanska kryssaren Sakawa var lika illa, om inte värre åtgången. Av de större fartygen var följande allvarligt ramponerade: Slags- skeppet Arkansas, japanska slagskeppet Nagato och den tunga amerikanska kryssaren Pensacola. Deras överbyggnad hade antingen helt sopats bort eller också förvandlats till skrot och det är tveklöst om en enda man av besätt- ningen kunnat överleva ifall fartygen varit bemannade.

Fem skepp sänkta och omkring trettio mer eller mindre svårt ramponerade och stridsodugliga, det var slutresultatet av den första atombomb, som någonsin fällts mot en flotta. Men var resultatet trots allt en missräkning och har atombombens effekt som förstörelseinstrument överskattats? Doktor Carl Compton, ordförande i den vetenskapliga undersökningskommittén, har för- klarat att atomprovet vid Bikini var en fullständig framgång. Människan har visat sin förmåga att kunna behärska atomkraften. Men en viktigare fråga återstår att besvara. Kan människan behärska sig själv när det gäller att an- vända de fruktansvärda krafter, som vetenskapen satt i händerna på henne?